

УДК 33.336.2

Вовк А. Р.

магістр, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Власюк Н. І.

natalilty1706@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9463-5626

Researcher ID: F-1812-2019

к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ БЮДЖЕТІВ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

Анотація. Податкова система визначає рівень та структуру доходів бюджету, які використовуються для фінансування громадських потреб та стимулювання економічної активності. Однак податкова система не є статичною, а змінюється під впливом різних внутрішніх та зовнішніх чинників, таких як глобалізація, інтеграція, технологічний прогрес, соціальні вимоги тощо. У статті досліджено теоретичні підходи українських та зарубіжних учених щодо взаємозв'язку рівня економічного розвитку країни та централізації частини ВВП за допомогою податкових інструментів, фіскальної ефективності прямого та непрямого оподаткування, його впливу на економічні процеси, а також окреслено окремі переваги та недоліки прямих і непрямих податків з точки зору реалізації пріоритетів соціально-економічної політики держави. Досліджено динаміку частки податкових надходжень окремих бюджетів країн ЄС (Польщі, Угорщини, Румунії) та Державного бюджету України у ВВП за 2020-2022 рр. Проведено порівняльний аналіз структури податкових надходжень бюджетів окремих країн ЄС (Польщі, Угорщини, Румунії) та Державного бюджету України в розрізі прямих (податок на прибуток) і непрямих податків (податки на товари та послуги). Дослідження зосереджується на порівнянні податкових систем, визначенні основних джерел доходів державного бюджету, а також аналізі ефективності податкового адміністрування. Важлива увага відводиться впливу податкової політики на соціально-економічний розвиток країн, а також на інтеграційні процеси в межах ЄС. Зроблено висновок, що актуальним визначення ідеального балансу між прямими та непрямими податками, який би забезпечив фіскальні потреби уряду та одночасно гарантував достатній залишок фінансових ресурсів для споживачів та бізнесу з метою задоволення їхніх споживчих та інвестиційних потреб. Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення податкової системи, підвищення її прозорості та ефективності. Окрім того, аналіз надає можливість для гармонізації податкового законодавства з європейськими стандартами, що є важливим на шляху до євроінтеграції.

Ключові слова: податкова система, податкові доходи, пряме оподаткування, непряме оподаткування, фіскальна ефективність, економічний розвиток.

Vovk Andriy

Master's Degree Student, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Vlasyuk Nataliya

natalilty1706@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9463-5626

Researcher ID: F-1812-2019

Ph.D., Associate Professor, Associate Professor at the Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

ANALYSIS OF THE STRUCTURE OF TAX REVENUES OF THE BUDGETS OF THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION AND UKRAINE

Abstract. *The tax system determines the level and structure of budget revenues, which are used to finance public needs and stimulate economic activity. However, the tax system is not static, but changes under the influence of various internal and external factors, such as globalization, integration, technological progress, social demands, etc. The article explores theoretical approaches of Ukrainian and foreign scholars regarding the relationship between a country's level of economic development and the centralization of part of its GDP through tax instruments, fiscal efficiency of direct and indirect taxation, its impact on economic processes, as well as outlines certain advantages and disadvantages of direct and indirect taxes in terms of implementing state socio-economic priorities. The dynamics of the share of tax revenues for individual EU budgets (Poland, Hungary, Romania) and the state budget of Ukraine in GDP for 2020-2022 are examined. A comparative analysis of the structure of tax revenues for individual EU budgets (Poland, Hungary, Romania) and the state budget of Ukraine is conducted, focusing on direct (income tax) and indirect taxes (goods and services tax). Specific directions for improving direct taxation to gradually enhance its significance are outlined. The research focuses on comparing tax systems, identifying the main sources of state budget income, and analyzing tax administration efficiency. Significant attention is given to the impact of tax policy on the socio-economic development of countries and integration processes within the EU. In the European Union, tax policy results from joint efforts by member states aiming to optimize tax revenues and stimulate economic growth. It was concluded that it is important to determine the ideal balance between direct and indirect taxes, which would ensure the fiscal needs of the government and at the same time guarantee a sufficient balance of financial resources for consumers and businesses in order to meet their consumer and investment needs. The research findings can be utilized to enhance the tax system, improve transparency, and increase effectiveness. Additionally, the analysis provides an opportunity to harmonize tax legislation with European standards, which is crucial for Ukraine's path toward EU integration.*

Key words: tax system, tax revenues, direct taxation, indirect taxation, fiscal efficiency, economic development.

JEL Classification: H70

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-41-01>

Постановка проблеми. Податкова система є одним із ключових факторів, що впливають на економічний розвиток та соціальну політику держави. Вона визначає рівень та структуру доходів бюджету, які використовуються для фінансування громадських потреб та стимулювання економічної активності. Однак податкова система не є статичною, а змінюється під впливом різних внутрішніх та зовнішніх чинників, таких як глобалізація, інтеграція, технологічний прогрес, соціальні вимоги тощо. Тому актуальним є постійне порівняння та аналіз податкових надходжень різних країн, зокрема країн ЄС, які мають спільні цілі та принципи економічної та фінансової політики. Таке порівняння дозволяє виявити сильні та слабкі сторони податкових систем, визначити напрямки їх вдосконалення та адаптації до сучасних умов.

Традиційно абсолютна більшість доходів бюджетів накопичується за рахунок податків, які являють собою безповоротну і безоплатну передачу громадянами і підприємствами частини своїх грошових коштів на користь держави. В умовах фінансово-економічної та політичної нестабільності дискусія вчених є надзвичайно актуальною щодо пріоритетності подальшого збільшення бази оподаткування окремих платежів і пошуку економічно обґрунтованого й ефективного балансу між прямим і непрямим оподаткуванням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових роботах О. Василика, М. Дем'яненка, О. Дроздовської, І. Луніної, О. Озерчук, Л. Тарангул глибоко вивчено теорію та класифікацію податків, доцільність використання різноманітних податкових інструментів, оптимізацію податкових систем

для ефективного здійснення державної політики в межах соціально-економічного розвитку країни, балансування прямого та непрямого оподаткування, забезпечення достатньої дохідної бази бюджету.

Дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців [1] підтверджують тезу про те, що розвиток податкових систем залежить від економічних процесів, активізації наукових досліджень та їх впровадження в економічні процеси та повсякденне життя, модернізації виробничих процесів і підвищення їх ефективності, зростання рівня життя громадян. Ці процеси спонукають до підвищення рівня оподаткування та розширення його бази. Важливими факторами, що визначають ефективність податкових механізмів, є податкова дисципліна та податкова культура платників, а також ухилення від оподаткування та рівень тіньової економіки.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є порівняльний аналіз податкових доходів бюджетів окремих країн ЄС (Польща, Угорщина, Румунія) та Державного бюджету України за 2010-2020 роки, виявлення особливостей та проблем їх формування у розрізі непрямого та прямого оподаткування в контексті фіскальної ефективності, а також вивчення економічного впливу податкових надходжень на довгостроковий соціально-економічний розвиток держави загалом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий потенціал органів державної та регіональної влади для ефективного виконання своїх прав та обов'язків залежить від можливості накопичення достатнього обсягу ресурсів у межах бюджетної системи та системи державних цільових фондів.

Важливо зауважити: у міжнародній бюджетній статистиці підходи до класифікації доходів бюджетів не є єдиними, що у деяких випадках ускладнює порівняння та аналіз показників.

Доходи бюджету характеризують централізовану у розпорядження національних та місцевих органів влади частку валового внутрішнього продукту та національного багатства, яка використовується для виконання функцій держави. Переважна більшість бюджетних ресурсів мобілізується у формі податків, що є обов'язковими платежами фізичних та юридичних осіб до фондів держави.

За класифікацією Міжнародного валютного фонду податки визначаються як кошти від бізнесу або громадян, котрими державні установи можуть користуватися. При цьому підкреслюється, що лише державні установи можуть отримувати доходи у формі податків [2].

Відповідно до Податкового кодексу України [3] податок є обов'язковим і безумовним платежем до визначеного бюджету або на єдиний рахунок, який стягується згідно із законодавством.

Частку податкових надходжень до бюджетів окремих країн ЄС та України наведено в таблиці 1.

За даними табл. 1 частка податкових надходжень бюджетів країн ЄС та України у відсотках до ВВП зменшилася протягом досліджуваного періоду. Угорщина, Польща та Словаччина мали високу частку податкових надходжень, яка перевищувала 30% ВВП. Ця ситуація вказує на глобальні тенденції, що пов'язані зі збільшенням концентрації фінансових ресурсів через податкову систему у державних фондах. Це стає можливим із зростанням обсягів виробництва товарів та послуг та підвищенням рівня життя населення. Україна ж мала найнижчу частку податкових надходжень серед порівнюваних країн, яка не перевищувала 20% ВВП. Можна зробити висновок, що Україна має низьку податкову базу та ефективність збору податків у порівнянні з країнами ЄС.

З точки зору довготривалого економічного планування та фіскальної ефективності важливим є аналіз структури доходів бюджетів за

Таблиця 1

Частка податкових надходжень бюджетів країн ЄС та України, % ВВП

Країна / рік	2020	2021	2022
Угорщина	35,98	33,74	33,16
Польща	35,56	36,70	35,19
Словаччина	34,78	35,36	34,84
Україна	20,29	20,27	18,29

Джерело: складено на підставі [4; 5]

видами податків, адже це дозволяє визначити пріоритети держави у регулюванні економіки та стимулюванні певних галузей підприємницької діяльності або регіонів за допомогою інструментів податкової політики, впливаючи на рівень споживання окремих товарів або послуг, щоб забезпечувати очікуваний рівень доходів бюджетів.

Тому в науковому середовищі існують численні дискусії [6] щодо неефективної системи оподаткування національної економіки, яка не сприяє економічному розвитку, а зосереджена переважно на досягненні фіскальних цілей (висока частка податків на споживання та водночас незначний вплив прямих податків на формування дохідної частини бюджету, поширене ухилення та чисельні порушення податкового законодавства тощо).

Розглянемо основні характеристики прямих та непрямих податків з точки зору їх фіскальної ефективності та впливу на економічні процеси. Загалом прямі податки спрямовані на оподаткування доходу або майна громадян та бізнесу, а непрямі – орієнтовані на оподаткування споживання товарів та послуг.

Прямі податки використовуються для регулювання соціально-економічних процесів шляхом застосування різних податкових ставок, надання податкових пільг або спеціальних режимів оподаткування для окремих видів бізнесу (малий та середній бізнес), певних видів економічної діяльності (сільське господарство, туристична сфера) або територій (режими спеціальних економічних або інвестиційних зон), звільнення від оподаткування тощо. За допомогою прямих податків можна покращити показники розвитку економіки, збільшити фінансові ресурси економіки та поліпшити добробут населення певної країни. Однак пряме оподаткування зменшує доступні доходи громадян та бізнесу й обмежує їх споживчу та інвестиційну активність. Оскільки пряме оподаткування базується на розмірі доходу або власності платника, воно вважається більш соціально справедливим і прозорим.

З іншого боку, у країнах із перехідною економікою та країнах, що розвиваються, функціональна роль прямих податків буде слабкою через недостатньо розвинутий сектор економіки та сфери послуг, низький рівень доходів і життя громадян. У таких країнах основним джерелом доходу бюджету є непряме оподаткування.

Основною перевагою непрямих податків є висока функціональна ефективність через безперервне оподаткування споживчих товарів та послуг, легкість нарахування і швидкість сплати, регулярність платежів, просторову розподіленість споживання. Однак непряме оподаткування не бере до уваги платоспроможність покупця товару або споживача послуги, що не є справедливим із соціальної точки зору. Крім того, непрямі податки підвищують ціну реалізації товару або послуги.

Бюджетна класифікація доходів бюджету в Україні [7] складається з кодів, які відображають усі види надходжень, що зараховуються до бюджетів. Вона містить такі розділи:

- 1) податкові надходження;
- 2) неподаткові надходження;
- 3) доходи від операцій із капіталом;
- 4) трансферти;
- 5) цільові фонди.

Доходи бюджету – це безповоротні надходження всіх видів, які законодавством України передбачено справляти до бюджету (у тому числі трансферти, плата за адміністративні послуги, власні надходження бюджетних установ). Надходження до бюджету охоплюють усі доходи бюджету та кошти, отримані внаслідок укладання боргових угод органами державної влади або органами місцевого самоврядування [8].

Проведемо аналіз динаміки та структури доходів Державного бюджету України за 2021-2023 рр. (табл. 2).

Як видно з показників у табл. 2, суттєво змінилася структура доходів державного бюджету: частка податкових надходжень у 2023 році зменшилася до рівня 45,04%. Найбільші втрати припали на митні платежі та акциз із імпортованих товарів, а також ввізне мито.

Основною причиною є падіння обсягів імпорту та надання широкого спектра митних пільг [10].

Також причинами зменшення податкових надходжень є зміни в податковому законодавстві:

– надання можливості переходу юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців на спрощену систему оподаткування зі сплатою єдиного податку за ставкою 2%;

– тимчасове запровадження ставки ПДВ на рівні 7% та зниження ставки акцизу на пальне;

Таблиця 2

Динаміка та структура доходів Державного бюджету України за 2021-2023 рр.

Показники	На кінець року						Відхилення 2023 р. від 2021 р.	
	2021		2022		2023		у сумі, млрд грн	у %
	сума, млрд грн	частка, %	сума, млрд грн	частка, %	сума, млрд грн	частка, %		
1. Податкові надходження	1107,1	85,4	949,8	53,1	1203,5	45,04	96,4	8,7
2. Неподаткові надходження	175,4	13,5	346,3	19,4	991,6	37,1	816,2	у 4,6 р.
3. Доходи від операцій із капіталом	0,3	0,03	0,6	0,03	0,13	0,01	-0,17	-56,6
4. Кошти від закордонних країн	1,3	0,1	481,0	26,9	433,4	16,2	432,1	у 332,3 р.
5. Цільові фонди	0,2	0,02	0,1	0,01	0,42	0,02	0,22	110
6. Офіційні трансферти	12,6	1,0	9,5	0,5	42,9	1,61	30,3	у 2,4 р.
Разом	1296,9	100,0	1787,4	100,0	2671,9	100,0	1375	106

Джерело: складена на підставі [9]

– звільнення від оподаткування товарів, що ввозяться в Україну платниками єдиного податку, транспортних засобів, що ввозяться громадянами;

– звільнення від оподаткування товарів оборонного призначення [11].

Позитивним фактором наповнення доходної частини державного бюджету стало зростання неподаткових надходжень. Неподаткові надходження до Державного бюджету України у 2023 році становили 991,6 млрд грн, що на 816,2 млрд грн, або у 4,6 рази, більше порівняно з 2021 роком, а їх частка зросла з 13,5% у 2021 році до 37,1% у 2023 році.

Важливе значення для наповнення державного бюджету мали також кошти, надані в межах міжнародних грантів. Надходження офіційних трансфертів від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ у 2023 році становили 433,4 млрд грн, що майже в 400 разів перевищує показник 2021 року (1,3 млрд грн). Значні обсяги отриманих дотацій докорінно змінили структуру доходів Державного бюджету України. Дотації дозволили компенсувати втрати податкових надходжень для підтримки бюджетної стабільності та фінансової стабільності держави загалом.

Податкові надходження є основним джерелом доходів бюджетів, тому ми зосередимося

на їх структурі та порівняємо їх із показниками деяких країн ЄС.

За класифікацією ОЕСР (Організація економічного співробітництва та розвитку) податки поділяються за базою оподаткування на такі групи: податки на доходи, прибуток і приріст капіталу, внески на соціальне страхування, податки на майно, податки на заробітну плату та робочу силу, податки на товари і послуги, інші податки.

Податок на доходи фізичних осіб полягає у відрахуванні з чистого доходу осіб, що розраховується як загальний дохід мінус законні податкові вирахування, а також із приросту їхнього капіталу. Податок на прибуток компаній стягується з їх чистого прибутку, що визначається як загальний дохід мінус дозволені податкові вирахування, і охоплює податки на приріст капіталу компаній. Податок на заробітну плату включає податки, сплачені роботодавцями, найманими працівниками чи самозайнятими особами, як процент від заробітної плати або як фіксовану суму за особу, без права на соціальні виплати. Податок на майно охоплює періодичні та одноразові платежі за користування, володіння або передачу майна, включаючи податки на нерухоме майно чи чисте багатство, спадщину чи дарунки та фінансово-капітальні операції. Податок на товари та послуги стягується

з процесу виробництва, продажу, передачі, оренди чи доставки товарів та надання послуг і переважно складається з податку на додану вартість та акцизного податку.

Внески на соціальне страхування – це обов’язкові платежі, що сплачуються уряду, які дають право на отримання умовної майбутньої соціальної допомоги. Вони включають: допомогу та доплати зі страхування на випадок безробіття, допомогу у разі нещасного випадку, травми та хвороби, пенсії по старості, інвалідності та у зв’язку з втратою годувальника, сімейні допомоги, відшкодування медичних та лікарняних витрат або надання лікарняних чи медичних послуг. Внески можуть стягуватися як із працівників, так і з роботодавців. Такі виплати зазвичай призначені для фінансування соціальних виплат і часто виплачуються тим установам загального державного управління, які надають такі виплати [12].

У країнах ЄС частка коштів соціального страхування у доходах бюджетів є значною, що утруднює порівняння аналізованих показників, оскільки в Україні фонди соціального страхування мають окреме фінансування.

У цьому дослідженні проведемо аналіз структури податкових надходжень країн ЄС за 2022 рік (табл. 3).

Аналізуючи табл. 3 податкових надходжень країн ЄС за 2022 рік, можна зробити висновки щодо розподілу податкового навантаження між різними групами податків.

У Словаччині та Польщі податки на доходи, прибуток і приріст капіталу становлять 21,7%, що значно нижче від середнього значення за ОЕСР (35,1%).

Внески на соціальне страхування в цих країнах також різняться: у Словаччині – 43,0%, у Польщі – 35,3%, тоді як середнє значення за ОЕСР складає 25,6%.

Податки на майно у виділених країнах є незначними і не перевищують 1,5%, у той час як в Угорщині цей показник трохи вищий – 3,1%.

Податки на заробітну плату та робочу силу варіюються від 1,3% у Словаччині до 3,5% у Польщі, що також менше за середнє значення по ОЕСР.

Найбільшу частку податкових надходжень у всіх трьох країнах складають податки на товари і послуги: 34,0% – у Словаччині, 37,9% – у Польщі та найвищий показник в Угорщині – 47,1%. Це свідчить про значну залежність бюджетних доходів цих країн від споживчого сектору економіки.

У країнах Європейського Союзу, що були предметом дослідження, спостерігається перевага оподаткування доходів фізичних осіб над оподаткуванням корпорацій. Такий підхід дозволяє компаніям збільшити інвестиції в розвиток виробництва, наукові дослідження та створення нової продукції. Згідно з теоретичними положеннями саме індивідуальні споживачі є остаточними бенефіціарами доходу, який вони отримують у вигляді заробітної плати, соціальних виплат, дивідендів та доходів від фінансових операцій.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Проведений аналіз окреслює ключову роль податкових внесків у формуванні доходної бази бюджетів. Залишається актуальним визначення іде-

Таблиця 3

Структура податкових доходів бюджетів країн ЄС у 2022 р., %

Групи податкових надходжень	Словаччина	Польща	Угорщина	Середнє значення за ОЕСР
Податки на доходи, прибуток і приріст капіталу	21,7	21,7	16,2	35,1
Внески на соціальне страхування	43,0	35,3	31,0	25,6
Податки на майно	0,01	1,5	3,1	1,3
Податки на заробітну плату та робочу силу	1,3	3,5	2,6	5,6
Податки на товари і послуги	34,0	37,9	47,1	31,9
Інші податки	0,01	0,1	0,01	0,4
Разом	100	100	100	100

Джерело: складена на підставі [13]

ального балансу між прямими та непрямими податками, який би забезпечив фіскальні потреби уряду та одночасно гарантував достатній залишок фінансових ресурсів для споживачів та бізнесу з метою задоволення їхніх споживчих та інвестиційних потреб.

Досвід розвинених країн свідчить, що за умов позитивних економічних тенденцій відбувається зростання централізації фінансових ресурсів через податкову політику. Це, в свою чергу, дозволяє урядам формувати необхідну ресурсну базу для стимулювання економічного розвитку, підтримки соціальної сфери, науки та вирішення ключових суспільних завдань.

Проте при низьких доходах населення та бізнес-суб'єктів, недостатньому рівні податкової дисципліни та культури, а також високому розмірі тіньової економіки ефективність прямих податків залишається низькою і не забезпечує адекватного фінансування державних витрат. Покращення функціонування прямих податків можливе шляхом застосування зарубіжного досвіду, включно з прогресивною шкалою оподаткування доходів громадян і прибутку підприємств, введенням податку на виведений капітал, оподаткуванням предметів розкоші.

Важливо пам'ятати, що у країнах із високорозвиненою економікою система прямого оподаткування активно застосовується і поступово удосконалюється завдяки значущим регуляторним і стимулюючим можливостям, які мають ключове значення для досягнення довгострокових цілей у сфері економічного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прокопчук Т.О. Специфіка податкових систем світу та України. *Молодіжний економічний дайджест*. Київ : ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана», 2015. № 2-3 (5-6). С. 94–101. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cd34de4a-ccda-4002-8be6-0b4367600ed3/content>
2. Government finance statistics manual 2014. – Washington, D.C.: International Monetary Fund, 2014. 446 p. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/gfs/manual/2014/gfsfinal.pdf>
3. Податковий кодекс України. Документ 2755-VI, чинний, поточна редакція – Редакція від 16.06.2024. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Tax revenue. *OECD. Organisation for Economic Co-operation and Development*. URL: <https://data.oecd.org/tax/tax-revenue.htm>

5. Доходи держбюджету України в 2024 р. *Мінфін*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/>

6. Бутенко Т.В., Бутенко В.В. Переваги та недоліки використання різних форм оподаткування в Україні. *ЕКОНОМІКА: реалії часу*. 2017. № 4(32). С. 28–36. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2017/No4/28.pdf>

7. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14.01.2011 № 11. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#n3>

8. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

9. Доходи держбюджету України в 2023 р. *Мінфін*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/2023/>

10. Сироветник О.С. Неподаткові надходження в системі доходів Державного бюджету України. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2019. № 9. С. 239–244. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-9_0-pages-239_244.pdf

11. Сьомченко В.В., Денисенко А.А. Доходи та видатки бюджету в системі соціально-економічного розвитку України. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 4(15). С. 61–66. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/4_15_uk/11.pdf

12. Social security contributions. *OECD. Organisation for Economic Co-operation and Development*. URL: <https://data.oecd.org/tax/social-security-contributions.htm#indicator-chart>

13. Revenue Statistics 2023. Tax Revenue Buoyancy in OECD Countries. 1965-2022. *OECD*. 364 p. URL: https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/revenue-statistics-2023_9d0453d5-en#page1

REFERENCES

1. Prokopchuk, T. O. (2015), Spetsyfyka podatkovykh system svitu ta Ukrainy, *Molodizhnyj ekonomichnyj dajdzhest*, DVNZ «KNEU im. V. Het'mana», Kyiv, Ukraine, no. 2-3 (5-6), pp. 94–101, available at: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cd34de4a-ccda-4002-8be6-0b4367600ed3/content>
2. Government finance statistics manual 2014, International Monetary Fund, (2014), Washington, D.C., 446 p., available at: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/gfs/manual/2014/gfsfinal.pdf>
3. Podatkovyj kodeks Ukrainy. Dokument 2755-VI, chynnyj, potochna redaktsiia – Redaktsiia vid 16.06.2024, *Verkhovna Rada Ukrainy, Zakonodavstvo Ukrainy*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

4. Tax revenue, OECD, *Organisation for Economic Co-operation and Development*, available at: <https://data.oecd.org/tax/tax-revenue.htm>

5. Dokhody derzhbiudzhetu Ukrainy v 2024 r., *Minfin*, available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/>

6. Butenko, T. V., Butenko, V. V. (2017), *Perevahy ta nedoliky vykorystannia riznykh form opodatkuvannia v Ukraini*, *EKONOMIKA: realii chasu*, no. 4(32), pp. 28–36, available at: <https://economics.net.ua/files/archive/2017/No4/28.pdf>

7. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy «Pro biudzhethnu klasyfikatsiiu» vid 14.01.2011 No. 11, *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#n3>

8. Biudzhetnyj kodeks Ukrainy vid 8 lypnia 2010 roku, *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

9. Dokhody derzhbiudzhetu Ukrainy v 2023 r., *Minfin*, available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/2023/>

10. Syrovetyk O. S. (2019) *Nepodatkovy nadkhodzhennia v systemi dokhodiv Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy*. *BIZNESINFORM*, no. 9, pp. 239–244, available at: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-9_0-pages-239_244.pdf

11. C'omchenko, V. V., Denysenko, A. A. (2019), *Dokhody ta vydatky biudzhetu v systemi sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy*, *Pryazovs'kyj ekonomichnyj visnyk*, vyp. 4(15), pp. 61–66, available at: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/4_15_uk/11.pdf

12. Social security contributions, *OECD, Organisation for Economic Co-operation and Development*, available at: <https://data.oecd.org/tax/social-security-contributions.htm#indicator-chart>

13. Revenue Statistics 2023, Tax Revenue Buoyancy in OECD Countries. 1965-2022, OECD, 364 p., available at: https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/revenue-statistics-2023_9d0453d5-en#page1

*Стаття надійшла до редакції
31 травня 2024 р.*